

## **СИСТЕМНЕ ОПРАЦЬОВУВАННЯ ФАХОВОЇ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ АВІАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

*Стаття розглядає вектори системного підходу до оволодіння термінологією авіаційної галузі які пропонують сучасні педагогічні та інформаційні технології для підвищення рівня англomовної компетентності майбутніх інженерів авіаційних спеціальностей.*

Розвиток світової авіаційної галузі приділяє англійській мові особливу увагу, як найуживаннішої робочої мови міжнародної цивільної авіаційної організації (ІКАО), та авіаційній англійській мові, що використовується диспетчерами, пілотами, бортінженерами та іншими фахівцями в галузі авіаперевезень для радіообміну, проходженню летальними апаратами призначеними трафіками. Англійська мова в цьому випадку стає вже не просто вивчаємою іноземною мовою, а другою мовою для повсякденного робочого спілкування, оскільки допомагає вирішенню виробничих завдань. Це ставить перед контракуючими державами питання щодо поліпшення оволодіння персоналом аеропортів англійською мовою для проходження тестів четвертого рівня, відповідно до прийнятих документів ІКАО.

Профільні вищі навчальні заклади, маючи на меті навчити англійській мові майбутніх конкурентноспроможних авіаційних фахівців також орієнтуються на життєвоважливі вимоги комісії ІКАО в питаннях здобуття якісного компетентісного рівня англійською мовою, та дисциплін, які викладаються англійською.

Отже, процес навчання в університеті для студентів авіаційної галузі – це спрямована пізнавальна діяльність. Такий процес потребує системного підходу майбутніх авіаційних фахівців нашої країни до такої важливої діяльності студентів університеті як навчання. На успішне опанування будь-якої дисципліни впливають різні чинники. Серед багатьох складових успішного навчання, ми можемо виділити вмотивованість студентів до вдосконалення набутих знань та отримання нових. Також, на нашу думку, дуже важливим виступає такий чинник як алгоритмізація систематичної роботи з англійською загальною та авіаційною окремих студентом як стратегія створення особистого підходу до застосування знань, вміння та удосконалення навичок з англійської мови. Такий вектор особистої системності в опануванні нових знань, вивченні авіаційних термінів, вміння роботи з авіаційними періодичними виданнями буде вдосконалюватися протягом майбутнього професійного зростання і сприяти кар'єрному та творчому росту фахівця.

Сучасні освітні технології, відповідно до цілей вищої освіти, спрямовані на створення методологічних систем навчання, які орієнтуються на розвиток інтелектуального потенціалу студента (мислення та пам'ять), на

формування вмінь самостійно здобувати знання, виконувати різні види самостійної діяльності, брати особисту відповідальність за цілі, методи та темпи свого навчання в університеті.

Навчаючись в університетах, студенти авіаційних спеціальностей разом із педагогами постійно працюють над створенням особистісного вектору академічного зростання та системи самоорганізації для поглиблення знань за фахом та з предметів гуманітарного циклу, для інтегративного використання набутих вмінь та навичок знаходяться в пошуку можливостей творчого самовдосконалення.

Новітні педагогічні технології відкривають цікаві продуктивні підходи до опанування трьох аспектів англійської мови (фонетична, граматична та лексична системи) через сходинки (знання, вміння та навички), а також шляхи системного підходу до вдосконалення таких чотирьох видів мовленої діяльності англійської мови як продукування усного та письмового мовлення, сприйняття усного мовлення (аудіювання) та письмового мовлення (читання).

Наукова література свідчить про широке застосування світовими педагогічними технологіями різних типів проєктів та творчих видів навчання для складення особистого підходу системного опрацювання фахової термінології, які є сенс викиристовувати студентами авіаційних спеціальностей. Такі методологічні стратегії навчання вдосконалюють англійську компетенцію, сприяючи розвиненню інтелекту особистості студентів саме завдяки роботі над трьома аспектами іноземної мови в чотирьох видах мовної діяльності.

Важливість дотримання принципу взаємозв'язку видів мовленнєвої діяльності при системному опануванні іншомовною комунікацією доведена вченими-лінгвістами. Відповідно до цього, предметом нашого дослідження при роботі із студентами авіаційного університету є взаємодія англійської письмової форми комунікації (письмове мовлення та читання) й усної форми англійської комунікації (усне мовлення та аудіювання) для різноманітного опрацювання фахової авіаційної термінології. Підтверджується також взаємодія продуктивних видів мовленнєвої діяльності - усного мовлення й письмового, та перцептивних видів мовленнєвої діяльності – читання й аудіювання на формування вмінь та навичок письмової англійської компетенції студентів [2].

На практичних заняттях із студентами авіаційного університету, ми використовуємо можливості педагогічних технологій для розвинення студентської проєктної діяльності, пізнавальної мотивації до винайдення особистих стратегій самопідготовки для вдосконалення вивчення фахової термінології. Це досягається через читання аутентичних фахових джерел, перегляд англійських фільмів як завдання з аудіювання англійських носіїв. Таки завдання сприяють активізації візуально-аудіальних модальностей мозку. Наступний етап включає письмове опрацювання термінів, через складення різного типу письмових завдань та опрацювання підготовленого тематичного мовлення. Такі шляхи оптимізують системне отримання знань з лексики та граматики англійської мови та заохочують до активної участі в складенні та представленні студентами особистих завдань, якими є вправи,

діалоги, презентації, словники термінів до підібраних аутентичних текстів, тобто всі види учбової діяльності в рамках пізнавального проекту.

При роботі над фаховою англomовною термінологією ми заохочуємо студентів до обов'язкового залучення моторику руки до процесу опрацювання нових термінів, оскільки вченими-психологами доведено, що розвинена пам'ять розвиває інтелект студентів, тому що такі чинники як пам'ять і увага пов'язані з розвитком інтелекту, вони є взаємозалежними складовими ментального процесу. Таким чином, активні дійові методи вивчення іноземної мови сприяють підтриманню роботи мозку в активному стані. Продуктивні види мовної діяльності (мовлення та письмо) – є активними процесами, оскільки вимагають вербальної актуалізації ментального через засоби мови. Також відомо, коли людина в процесі вивчення й запам'ятовування підключає ще моторику руки, то процес запам'ятовування підсилюється, тепер він має графічну опору [2].

Робота з фаховою термінологією із залученням письмової діяльності являє собою дійовий вид навчання, що включає безпосередньо написання слів, стійких словосполучень, фраз, речень, диктантів, доповідей, все що можна візуалізувати безпосередньо через візуальний канал людського сприйняття та мову про себе, того що пишеться. На нашу думку такі письмова обробка фахової термінології студентами активізує візуальну, аудіальну та кінестичні системи сприймання людського мозку й допомагає ефективно запам'ятати новий учбовий матеріал.

Доцільно відмітити, що спілкуючись із студентами на практичних заняттях, викладачі знають, що кожна людина по-різному сприяє види навчальної діяльності, відповідно й засвоює якісно, якщо види завдань відповідають ведучій модальності сприйняття. Наукова література приводить дані психологів відповідно до ведучих модальностей сприйняття: візуалів – 15%, аудіалів – 3%, кінестетів – 26%, а оскільки ведучих модальностей буває декілька, то кінестетів/візуалів – 13%, візуалів/аудіалів – 3%, аудіалів/кінестетів/ візуалів – 5%. Отже, ведуча модальність студентів відповідає за успішну письмову та усну мовленнєву діяльність, виконання та засвоєння нового матеріалу [1].

Вченими-психологами та лінгвістами із отриманих експериментальних даних сприйняття інформації була складена піраміда запам'ятовування. Вчені стверджують, що рівень запам'ятовування збільшується до 50%, якщо ж людина чує й бачить, а якщо чує, бачить і обговорює, то і до 70%. Коли ж людина залучена до активної діяльності у реальному процесі – говоримо й робимо, то рівень запам'ятовування збільшується до 90%.

Важливість пошуку нових напрямів для вдосконалення володіння фаховою іноземною мовою студентами технічних спеціальностей надихнула викладачів до створення цікавих пошукових проектів. Пізнавальний проект по укладанню термінологічного словника напряму підготовки фахівців авіаційної галузі дозволяє охопити широкий діапазон термінології, яка вишукується студентами із фахових авіаційних періодичних електронних, газетних виданнях, друкованих та електронних підручниках з дисциплін галузі знань. Студентам та викладачам такі джерела дають неосяжне поле для творчого

пошуку фахової термінології. Цікавим й продуктивним видом роботи є складання цілої низки інтерактивних завдань з новими лексичними одиницями для кращого засвоєння нової термінології.

Результативний підхід до дійового вивчення фахової термінології студентами авіаційних спеціальностей передбачає спільну спробу створення електронної бази термінів із відібраних корпусних текстів фахових українських, а також англомовних підручників авіаційної галузі знань та періодичних видань українською та англійською мовами.

Як свідчить досвід, при перекладі фахових термінів з англійської на українську й навпаки, відмічається розбіжність між отриманими перекладами студентів, які використовували широкопрофільні словники, вузькопрофільний авіаційний словник або ресурс Інтернету для перекладу. Так, знання, навички та вміння оперування щодо вживання прийнятих українських термінів-понять й навички коректного перекладу на англійську та розуміння відповідності між англійським та українським перекладом дають нам новий напрям для пошукової пізнавальної роботи студентів старших курсів та викладачів над створенням двомовних термінологічних словників.

Фахові періодичні електронні та газетні видання, друковані та електронні підручники дають нам неосяжне поле для творчого пошуку фахової термінології, опрацювання, вивчення та використання. Опрацювання корпусних фахових текстів з метою створення термінологічного словника та застосування нових термінів в різних типах інтерактивних вправ дає можливість моделювати можливі професійні завдання майбутнього авіаційних спеціалістів з використанням знань англійської мови та навичок вживання фахової термінології.

### **Висновки**

Створення студентами авіаційних спеціальностей лексичної бази фахових текстоорієнтованих термінів як завдання пошукового пізнавального проекту активізує процес вивчення термінології, привчає студентів до використання фахових словників при опрацюванні нових текстів для отримання інформації, вдосконалює навички перекладу нових фахових текстів та спрямовує продуктивну учбову діяльність майбутніх фахівців на формуванню вмінь та навичок системної самостійної роботи особистості.

### **Література**

1. Ажгибкова Т.Н., Здерев В.В., Лебедева М.А. Технология применения аудиовизуальных средств обучения в высших учебных заведениях // Инновации в образовании. – 2004. - №2. – С. 111-123.

2. Камянова Т. Успешный английский. Системный подход к изучению английского языка/ Т. Камянова. – М., ООО „Дом Славянской книги”, 2008г. – 512с.